

CLIL У МОВНО-ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТІ: ДИДАКТИЧНИЙ ФУНКЦІОНАЛ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Ольга ДОЛГУШЕВА

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германських мов, зарубіжної літератури
та методик викладання*

*Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький
ORCID: 0000-0001-9558-5846
dolgusheva@ukr.net*

Тетяна ДАЦЬКА

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германських мов, зарубіжної літератури
та методик викладання*

*Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький
ORCID: 0000-0003-1603-753X
t.o.datska@cuspu.edu.ua*

У статті здійснено комплексний аналіз методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) як ефективного підходу до формування предметної грамотності та іншомовної комунікативної компетентності у закладах загальної середньої та вищої освіти в мовно-літературній галузі. Авторами розкрито теоретичні засади CLIL, зокрема принцип інтеграції мовного й предметного компонентів, а також схарактеризовано основні моделі його реалізації («жорстку» і «м'яку»). Окрему увагу приділено структурі CLIL-методології через модель «4Cs Framework» та концепції мовного триптиха, що забезпечують цілісний і функціонально-комунікативний характер навчання іноземної мови та літератури.

У фокусі статті перебуває інтеграція дисциплін «Іноземна мова» та «Зарубіжна література» у межах мовно-літературної освітньої галузі. Авторами розвідки обґрунтовано дидактичний потенціал художнього тексту як автентичного навчального ресурсу для реалізації CLIL-підходу, що сприяє одночасному розвитку мовленнєвих, медіаційних, когнітивних і міжкультурних умінь здобувачів освіти та їхньої читацької й літературної грамотності. Визначено, що літературний твір функціонує не лише як джерело мовного матеріалу, а й як засіб

занурення в культурний простір мови, що вивчається, забезпечуючи формування соціолінгвістичної, прагматичної та літературознавчої компетентностей.

Описано відповідність використання художніх текстів у CLIL-навчанні положенням Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти, зокрема щодо розвитку вмінь читання для задоволення та медіації тексту. Доведено, що інтеграція зарубіжної літератури в іншомовну підготовку сприяє підвищенню навчальної мотивації, формуванню ціннісних орієнтирів, міжкультурної обізнаності та готовності до діалогу культур. Окреслено перспективи подальших досліджень, пов'язані з прикладними аспектами добору й використання художніх текстів у мовно-літературному CLIL-навчанні.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, літературознавча компетентність, методика CLIL (предметно-мовне інтегроване навчання), мовно-літературна освітня галузь, предметна і читацька грамотність, художній текст.

CLIL APPROACH IN LANGUAGE AND LITERATURE EDUCATION: DIDACTIC IMPLICATION OF A LITERARY TEXT

Olha DOLHUSHEVA

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Germanic Languages,
World Literature and Teaching Methodology
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
1 Shevchenko str., Kropyvnytskyi
ORCID: 0000-0001-9558-5846
dolgusheva@ukr.net*

Tetiana DATSKA

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Germanic Languages,
World Literature and Teaching Methodology
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
1 Shevchenko str., Kropyvnytskyi
ORCID: 0000-0003-1603-753X
t.o.datska@cuspu.edu.ua*

The research paper addresses the issue of Content and Language Integrated Learning (CLIL) as an effective methodological approach to combining subject learning with the development of foreign language competence in secondary and higher educational setting. The theoretical foundations of CLIL are outlined, with a particular emphasis on the principle of integrating subject content and language learning, where the foreign language functions as a tool for knowledge construction rather than a target language

acquisition per se. The study differentiates between the two main models of CLIL implementation (hard and soft CLIL) highlighting their didactic functioning, scope of application, and requirements for teachers' linguistic and subject competence.

In the paper, special attention is paid to the structural framework of CLIL through the 4Cs model which ensures a holistic approach to learning by fostering cognitive engagement, intercultural awareness, and meaningful communication. The concept of the language triptych is analyzed as a means of strengthening the linguistic dimension of CLIL and supporting functional and communicative language use in subject-oriented contexts.

The research discusses the integration of Foreign Language and World Literature instruction, since both constitute a unified educational area. It substantiates the didactic value of literary texts as authentic resources in CLIL-based instruction, demonstrating their capacity to promote the simultaneous development of communicative, reading, mediation, cognitive, and intercultural skills. Literary works are viewed not only as sources of linguistic input but also as gateways to the cultural, historical, and social contexts of the target language, contributing to the formation of sociolinguistic, pragmatic, and literary competence.

The use of literary texts in CLIL is shown to be consistent with the Common European Framework of Reference for Languages, particularly regarding reading for pleasure and text mediation as the major domain dealing with fiction. The article concludes that integrating world literature into foreign language education enhances learners' motivation, cultural awareness, and readiness for intercultural dialogue. Prospects for further research are include applied aspects of selecting and using literary texts in language-and-literature-oriented CLIL instruction.

Key words: *CLIL (content and language integrated learning) methodological approach, foreign language communicative competence, language and literature educational area, literary text, literature awareness, subject and reading literacy.*

Постановка проблеми. Сучасна парадигма середньої та вищої освіти орієнтована на набуття здобувачами низки наскрізних компетентностей засобами різних навчальних дисциплін. Міжпредметні зв'язки набувають нового змістового наповнення. Безпосередня реалізація таких зв'язків здійснюється різноманітними методичними підходами, зокрема технологіями CLIL-навчання (content and language integrated learning/предметно-мовне інтегроване навчання), базовим засадничим принципом якого є формування грамотності у певній царині знання засобами іноземної мови.

Природно, що, оскільки навчання іноземної мови і літератури визначено у межах однієї освітньої галузі, застосування підходу CLIL видається вкрай дієвим; він має забезпечити формування у здобувачів цілісного набору ключових компетентностей, визначених освітніми стандартами. Художній текст за інтегрованого навчання мови й літератури стає основним засобом навчання, а власне сам текст-орієнтований підхід уможлиблює розвиток як літературознавчих знань та

іншомовних мовленнєвих умінь, так і забезпечує удосконалення навчально-пізнавальної діяльності учнів та студентів. Саме цим і окреслюється актуальність представленої статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) є однією з найефективніших у сучасному освітньому просторі, про що свідчить наявність публікацій вітчизняних та зарубіжних науковців та методистів-практиків. Теоретичне обґрунтування предметно-мовного інтегрованого навчання знайшло висвітлення в роботах І. Шевченко, О. Кордюк [1], О. Павлової і Л. Монастирської [2], В. Солощенко [3], Г. Лисак [4] та інших дослідників. Наукові розвідки щодо переваг і викликів застосування CLIL-технологій у реальному навчальному процесі презентовані у статтях Ю. Стиркіної [5], В. Четверика та Т. Веретюк [6], Л. Мораєс (L. Moraes) [7]. Широке розмаїття підходів CLIL для формування фахових компетентностей знайшли висвітлення у публікаціях Т. Мортон (T. Morton) [8], Г. Сударо (H. Sudarso), С. Глобалісасі (S. Globalisasi) та Г. Дібдьянінгсіх (H. Dibdyaningsih) [9]. Прикладні аспекти предметно-мовного інтегрованого навчання розкриваються у публікаціях і методичних рекомендаціях Ю. Філіп та А. Голєвої [10], Н. Євтушенко [11], Ю. Зі (Y. Zi) [12].

Публікації Р.Л. Басе (R.L. Basse) [13], Дж.П. Ліл (J.P. Leal) [14] присвячено питанням оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти як із предметної галузі, так і з іноземної мови. Дж. Гонзалез (J. González) і А. Барберо (A. Barbero) [15] зосереджують увагу на організації білінгвального навчання у ЗВО з акцентом на ЕМІ (English as a means of instruction/англійська як засіб навчання) й CLIL. Інкорпорація літературних текстів до навчальних програм з іноземної мови стала предметом розвідок М. Різул (M. Reazul) [16], В. Калнберзіної (V. Kalnberzina), Д. Савловської (D. Savlovska) [17] та інших науковців.

Метою статті є визначення дидактичного функціоналу художнього тексту в контексті формування літературознавчої та іншомовної комунікативної компетентності з використанням технологій навчання CLIL.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у закладах загальної середньої та вищої освіти сьогодні розглядається як така, що забезпечує успішне опанування учнями й студентами предметного змісту дисциплін та набуття іншомовних умінь і навичок у всіх видах мовленнєвої діяльності. Уперше методику CLIL було застосовано Д. Маршем [18, с. 14]. Завдяки доволі високій результативності вона набула активного поширення в педагогічній практиці багатьох країн світу та знайшла реалізацію у формах організації навчального процесу, доборі, розробленні й адаптації дидактичних матеріалів відповідно до освітніх потреб здобувачів, планування етапів роботи з іншомовним матеріалом та матеріалом цільової дисципліни, визначення способів активізації когнітивної діяльності учнів і студентів, міжкультурної обізнаності, організації взаємодії здобувачів іноземною мовою.

Теоретичним підґрунтям CLIL є принцип інтеграції мовного та предметного складників у викладанні будь-якої дисципліни. Базовим дидактичним принципом

цього підходу науковці визначають превалювання засвоєння предметного змісту над власне мовною формою за умови використання іноземної мови як інструменту навчання [19, с. 158]. Упровадження CLIL, таким чином, сприяє одночасному розвитку предметної грамотності та іншомовних комунікативних вмінь і навичок в умовах, наближених до автентичного мовного середовища.

У межах даного підходу виокремлюють два основні різновиди його прикладної реалізації: «жорстка» модель (hard CLIL) та «м'яка модель» (soft CLIL) [20]. «Жорстка» модель методики CLIL передбачає викладання предметних дисциплін, зокрема природничого циклу, іноземною мовою як основним засобом навчання. Імплементация методу в реальному навчальному середовищі потребує від викладача високого рівня предметної та мовної компетентностей. Зазначений різновид CLIL переважно застосовується у спеціалізованих закладах освіти, орієнтованих на підготовку фахівців до професійної діяльності, у тому числі в міжнародному контексті.

Натомість за «м'якою» моделлю до CLIL-технологій із використанням предметно орієнтованого навчального матеріалу вдаються з метою розвитку іншомовних мовленнєвих умінь, при цьому іноземна мова залишається основним об'єктом навчання. Цей підхід вирізняється більшою варіативністю та адаптивністю, що дає змогу застосовувати його на різних етапах мовної підготовки.

Структурними компонентами методики CLIL є зміст навчання (content), комунікація (communication), когнітивні процеси (cognition) та культура (culture), що утворюють так звану модель «4Cs Framework» [20]. Модель 4Cs є базовою концепцією CLIL-методології, оскільки вона забезпечує комплексний підхід до навчання, спрямований на інтегрований розвиток мовної компетентності, пізнавальної діяльності та міжкультурної обізнаності здобувачів освіти.

Зміст навчання (Content) у межах методики CLIL розглядається як предметна сфера знань, опанування якої здійснюється засобами іноземної мови. Предметний компонент може охоплювати дисципліни природничого чи гуманітарного циклів, міждисциплінарні студії тощо. Когнітивний компонент (Cognition) репрезентує сукупність мисленнєвих процесів, залучених до навчальної діяльності, зокрема аналіз, синтез, оцінювання та розв'язання проблемних завдань, критичного й креативного мислення тощо. Використання мови як засобу обміну інформацією, формулювання й аргументації думок, а також організації спільної діяльності окреслюють комунікативний компонент (Communication) предметно-мовного інтегрованого навчання. Відповідно, іноземна мова виступає інструментом пізнання та соціальної взаємодії. Зрештою, культурний компонент (Culture) передбачає засвоєння культурно зумовлених аспектів мови, що визначають особливості мислення, вербальні й невербальні поведінкові моделі та світогляд представників іншомовної спільноти [20].

Задля посилення власне мовного складника методики CLIL американськими дослідниками Д. Койлом (D. Coyle), Ф. Худом (Ph. Hood) і Д. Маршем (D. Marsh) було розроблено концепцію мовного триптиха (Language triptych), яка дає змогу

розглянути три мовні компоненти в контексті предметно-мовного інтегрованого навчання. Вони перебувають у постійній взаємодії і забезпечують комплексність набуття мовних навичок та мовленнєвих умінь іноземної мови:

- мова навчання (language of learning)»
- мова для навчання (language for learning);
- мова через навчання (language through learning) [21, с. 2–3].

Методисти визначають мову навчання як сукупність спеціалізованого лексичного й граматичного інвентарю, властивого конкретній навчальній дисципліні. Вона охоплює термінологічний апарат, мовні й мовленнєві кліше, у тому числі колокації та фразеологічні одиниці, дискурсивні маркери, необхідні для розуміння й конструювання знань певної предметної галузі. Для викладачів іноземної мови саме мова навчання є орієнтиром для проектування навчальних програм, у яких мовний розвиток іншомовних компетентностей визначається вимогами предметного змісту. Отже, мова розглядається як засіб реалізації навчальних завдань, що надає самому процесу викладання комунікативно-функціонального характеру.

Мову для навчання представлено мовними ресурсами, необхідними для організації освітнього процесу, зокрема для співпраці, обговорень, формулювання запитань та виконання навчальних завдань. Вона забезпечує підґрунтя спілкування між учнями/студентами, а також між здобувачами й викладачем.

У мові через навчання лінгвістичний компонент формується природно в процесі навчальної діяльності, коли здобувачі освіти використовують іноземну мову для вираження власних думок, ідей та осмислення нового матеріалу. Засвоєння мови через навчання є результатом активної пізнавальної діяльності учнів і сприяє конструюванню індивідуального знання і на відміну від інших елементів мовного триптиху не може повною мірою підлягати плануванню [21, с. 2].

Окреслені положення предметно-мовного інтегрованого навчання природно лягають на викладання іноземної мови та літератури, які мають спільним предметом вивчення слова у його вузькому й широкому значеннях та в різних контекстах функціонування. Навчальні дисципліни «Іноземна мова» та «Зарубіжна література» є взаємопов'язаними складниками мовно-літературної освітньої галузі. Їх взаємодія реалізується через систему наскрізних змістових ліній, що забезпечує інтеграцію навчального змісту та сприяє цілісному формуванню компетентностей здобувачів освіти, визначених освітніми стандартами.

У межах мовного компонента, зокрема дисципліни «Іноземна мова», виокремлюють чотири наскрізні змістові лінії: мовленнєву, мовну, соціокультурну та діяльнісну (стратегічну). Перша спрямована на формування мовленнєвої компетентності, що охоплює розвиток умінь і навичок у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: рецептивних (зорове сприймання та сприймання на слух), продуктивних (усне і писемне продукування), інтеракційних (усна, писемна й онлайн-взаємодія) та медіаційних (медіація тексту, медіація комунікації, медіація понять/концептів) [22]. Мовна лінія передбачає засвоєння системних знань про будову та функціонування мови, що забезпечує її ефективне використання у процесі

комунікації, зокрема для вираження власних думок і почуттів. Соціокультурна лінія орієнтована на формування уявлень про культурні норми та цінності мовленнєвої поведінки, що має суттєве значення для морального й естетичного розвитку учнів. Діяльнісна (стратегічна) лінія зосереджена на формуванні комунікативних стратегій і навчальних умінь, необхідних для ефективної взаємодії та розв'язання навчальних і життєвих завдань [23, с. 12–13].

Літературний компонент охоплює емоційно-ціннісну, літературознавчу, загальнокультурну (культурологічну) та компаративну змістові лінії, кожна з яких спрямована на формування цілісного читацького досвіду та всебічний розвиток особистості здобувача освіти. Емоційно-ціннісна лінія охоплює усвідомлення літератури як носія гуманістичних і моральних смислів, розвиток естетичного сприйняття та формування світоглядних орієнтирів. Літературознавча лінія передбачає опанування здобувачами базових понять теорії літератури та розвиток умінь інтерпретації художнього тексту з урахуванням його жанрових, стильових і культурних характеристик. Художня література як складник загальнокультурного простору, міждисциплінарних зв'язків із філософією, міфологією, національними традиціями та мистецтвом становить зміст культурологічної лінії. Вона покликана сприяти вихованню толерантності й поваги до культурного розмаїття. Зрештою, компаративна лінія спрямована на виявлення спільних мотивів, тем і образів у літературних творах різних національних письменств, поглиблення розуміння мистецтва слова в контекстах національної і світової літератур, поцінування художнього перекладу тощо.

Навчання мови та літератури в старшій школі орієнтоване на розвиток мовленнєвої й читацької компетентностей, що має за мету розширення пізнавальних інтересів, формування свідомої особистості з високим рівнем загальної культури та усвідомлення значущості міжкультурного діалогу [24]. На перетині лінгвістичного й літературознавчого аналізу автентичних текстів відбувається формування не лише мовленнєвих, а й герменевтичних (інтерпретаційних) умінь. Інтеграція соціокультурного та загальнокультурного компонентів сприяє глибшій рецепції культурних універсалій; компаративна лінія у поєднанні з діяльнісною забезпечує розвиток критичного аналізу художніх перекладів, сприяє прикладному окресленню типологічних схожостей і відмінностей чи контактено-генетичних зв'язків, визначенню традиційних сюжетів і образів у творах світової літератури тощо.

Реалізація міжпредметних зв'язків між дисциплінами «Іноземна мова» та «Зарубіжна література», зокрема в межах методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), створює умови для ефективного формування іншомовної мовленнєвої компетентності засобами художньої літератури. Зазначена методика забезпечує поєднання і взаємодію змістових ліній мовної й літературної освіти, за якої література функціонує як автентичний контекст опанування мови, а мова – як інструмент аналізу та інтерпретації художнього тексту.

Засоби зарубіжної літератури як предметної галузі виступають ефективним чинником формування ключових компетентностей, визначених Концепцією

Нової української школи. Згідно з навчальною програмою із зарубіжної літератури для 10–11-х класів, однією з компетентностей зазначено «спілкування іноземними мовами». Навчальна діяльність спрямована на розвиток умінь читання й розуміння оригінальних художніх текстів іноземною мовою, зіставлення творів з їх українськими художніми перекладами. Ці вміння сприяють формуванню ціннісних ставлень, зокрема усвідомленню багатства рідної мови, готовності до міжкультурного діалогу, відкритості до пізнання інших культур і толерантного ставлення до культурного різноманіття [23, с. 5–6]. Для реалізації цих завдань використовуються різноманітні навчальні ресурси, зокрема художні твори (повністю або фрагментарно) мовами, що вивчаються, тексти зарубіжних авторів у класичних і сучасних українських перекладах, а також цифрові ресурси – офіційні сайти письменників і літературних музеїв світу [там само].

У процесі роботи з художніми текстами методика предметно-мовного інтегрованого навчання відкриває значний дидактичний потенціал літературного твору для одночасного розвитку іншомовної компетентності та формування літературознавчих знань і навичок У межах CLIL художній текст постає не лише як джерело мовного матеріалу та зразки його функціонування, а й як засіб занурення в культурний простір мови, що вивчається, із виходом на ширші літературні, історичні, філософські та інші мікро- й макроконтексти. У такий спосіб художній текст за певних умов здатний забезпечити комплексний підхід до навчання, зокрема до вдосконалення мовних знань, читацької та предметної грамотності та лінгвокультурної, соціолінгвістичної й літературознавчої обізнаності [25, с. 56].

За Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти в рубриці читання виокремлено низку мовленнєвих умінь, а саме: читання для інформування й аргументації, читання для орієнтування, читання інструкцій, читання кореспонденції, читання як дозвіллева діяльність (читання для задоволення). У документі формування читацьких умінь передбачено здійснювати на матеріалі переважно текстів нехудожнього характеру. Водночас оновлене тлумачення вмінь читання для задоволення (*reading for pleasure, reading as a leisure activity*) знайшло висвітлення у рубриці медіації тексту. У Супровідному томі зазначено, що медіаційні вміння безпосередньо пов'язані з вираженням особистісного ставлення до текстів творчого характеру, чим, власне, і є літературний твір (*expressing a personal response to creative texts, including literature*) [22]. Такий підхід свідчить про те, що літературно-художній твір розглядається як різновид креативного (творчого) тексту і є необхідним для включення до програм підготовки здобувачів освіти з іноземної мови [26].

Визначальною ознакою художнього тексту є його здатність актуалізувати читацький відгук та емоційний інтелект, що зумовлює активне використання таких текстів як у навчальній, так і в позакласній діяльності. Реакція читача має виразно індивідуалізований характер і стосується змістового й ціннісного наповнення та, власне, мовно-стилістичної специфіки тексту. Відповідно у Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти, реакції читача репрезентовано за

допомогою двох ілюстративних шкал відповідно до рівня когнітивних умінь, яких мають набути й продемонструвати учні/студенти. До вмінь нижчого рівня складності віднесено інтерпретацію та співвіднесення з персональним досвідом (*interpretation and engagement*), тоді як аналіз та оцінювання (*analysis and evaluation*) належать до вмінь більш високого рівня складності [22, с. 107–108].

Відповідно до цього ж програмового документу, естетичний вимір використання мови визнається невід'ємним складником освітнього процесу. Ознайомлення з національними та регіональними зразками художньої літератури розглядається як суттєвий внесок у збереження й розвиток європейської культурної спадщини, яку Рада Європи визначає як «цінний спільний ресурс, що потребує захисту та розвитку». У документі наголошується, що літературознавчий компонент актуалізує реалізацію ширших освітніх цілей: інтелектуальних, моральних, емоційних, лінгвістичних і культурних, виходячи за межі суто естетичного сприйняття [27].

Художні твори у межах CLIL-підходу охоплюють широкий спектр текстів, специфіка яких визначається літературним родом і жанром, друкованим або електронним форматом, особливостями навігації, наявністю ілюстрацій чи елементів доповненої реальності та іншими чинниками й елементами мультимодальності [26]. Їхній дидактичний потенціал не обмежується формуванням умінь читання й медіації, окреслених у Загальноєвропейських рекомендаціях, а сприяє активному засвоєнню мовного матеріалу, формуванню лінгвокультурної, соціолінгвістичної та літературознавчої компетентностей здобувачів іншомовної освіти.

Результативність використання художніх текстів як дидактичного засобу за CLIL-методологією безпосередньо залежить від науково обґрунтованого добору матеріалу з урахуванням рівня мовної підготовки здобувачів освіти, культурної релевантності тексту, його відповідності навчальній програмі та художньо-естетичної цінності. Художня література створює автентичне мовне середовище (природний дискурс носіїв мови), занурення у яке сприяє засвоєнню учнями й студентами лексико-граматичних структур у природному комунікативному контексті. Її міждисциплінарний характер створює умови для поглибленого осмислення як мовних явищ, так і змісту інших навчальних дисциплін.

Важливим критерієм добору є здатність тексту художнього стилю репрезентувати культурні особливості, цінності та світогляд країни мови, що вивчається. Художні тексти повинні органічно інтегруватися в загальний навчальний контекст, корелюючи з тематикою курсу та його дидактичними завданнями. До того ж, окрім мовного й культурного складників, літературні твори мають сприяти розвитку читацьких інтересів та естетичного смаку здобувачів освіти.

Водночас посилення літературознавчого компоненту здійснюється шляхом засвоєння здобувачами іншомовної літературознавчої термінології та її оперування в процесі медіації та інтерпретації художнього твору, розширення знань про особливості розвитку літературного процесу в країні письменника, застосування різних методологічних моделей аналізу літературного тексту тощо. Із

метою забезпечення ефективності окреслених шляхів викладач має усвідомлено підійти до формулювання конкретних завдань для роботи з художніми творами мовою оригіналу й урахувати комунікативну спрямованість завдань, етапи та види читання, спосіб і засоби контролю прочитаного тощо.

Скерування здобувачів до використання певних медіаційних стратегій має орієнтуватися на розвиток умінь здобувачів висловлюватися цільовою мовою щодо того, чи подобається твір та чому, опису й характеристики персонажів, зв'язку певних аспектів твору з особистісним досвідом, співставлення емоційної сфери персонажів із власною емоційною оцінкою тощо. Серед складників компетентності у медіації іншомовного художнього тексту літературознавчого характеру набувають здатність визначати жанр твору, його тематику, композиційну побудову, наративну специфіку, проводити міжлітературні паралелі тощо. На перетині мовознавчих і літературознавчих предметних компетентностей медіаційні вміння охоплюють здатність визначати риторичні й стилістичні засоби в художньому тексті та пояснювати їх функціонування, розрізняти імпліцитні й експліцитні значення мовних одиниць у контексті твору, описувати стильові та інші нюанси використання мови тощо [22].

Ще одним вектором у визначенні дидактичної специфіки художнього тексту є його залученість у формуванні міжкультурної обізнаності та вмінь і навичок міжкультурної взаємодії. Сучасні процеси глобалізації та культурного плюралізму зумовлюють підвищені вимоги до рівня комунікативної підготовки особистості, здатної ефективно взаємодіяти з представниками різних культур. Відповідно, і сучасна методика викладання іноземних мов розглядає міжкультурну компетентність як обов'язковий складник професійної підготовки фахівців у галузі мовної освіти.

З огляду на це, художні тексти виступають ефективним засобом розвитку міжкультурної та соціолінгвістичної компетентностей. Література сприяє формуванню глибшого розуміння культурних особливостей, цінностей, звичаїв і традицій різних народів, а також вихованню толерантного ставлення до культурних відмінностей. Інтеграція художніх текстів у навчальний процес передбачає зіставлення рідної та іншомовної культур, усвідомлене розуміння їхньої унікальності й стереотипних уявлень та формування критичного ставлення до них. Інтерпретація образів, мотивів і символів, а також багатоваріантність їх тлумачення перетворюють художній текст на простір міжкультурного діалогу між автором і читачем.

Дослідження І. Бехти [28], Л. Приблуди [29] та інших науковців засвідчують, що залучення художніх текстів сприяє не лише ефективному засвоєнню мови, а й підвищенню навчальної мотивації. Автентичність літературних творів забезпечує значущий контекст навчання, роблячи його більш змістовним і пізнавально привабливим. Завдяки цьому література виступає джерелом моделей природного мовлення, необхідних для розвитку соціолінгвістичного та прагматичного складників комунікативної компетентності.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Отже, методика CLIL постає ефективним засобом формування дисциплінарної грамотності та іншомовних навичок та вмінь завдяки інтеграції мовного навчання з предметним змістом, зокрема у царині мовно-літературної освіти. Основним засобом навчання постає іншомовний художній текст. Використання літературних творів за методикою CLIL сприяє комплексному розвитку іншомовної, прагматичної та соціокультурної компетентностей, формуванню літературознавчих знань та ціннісного ставлення до мистецтва слова, удосконаленню лексико-граматичних навичок та мовленнєвих умінь читання, медіації й інтерпретації. Окреслення прикладних аспектів використання текстів художнього стилю для формування лінгвістичної й літературознавчої компетентностей здобувачів освіти засобами CLIL навчання визначає перспективу подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шевченко І.В., Кордюк О.М. Імплементация методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у процесі викладання «Практичного курсу основної мови (англійська)» для студентів II курсу ЗВО України. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Педагогічні науки*. 2018. № 185. С. 187–191.

2. Павлова О.О., Монастирська Л.В. Перспективи методики предметно-мовного інтегрованого навчання в немовних вишах України. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 18 (3). С. 78–82. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-3-16> (дата звернення: 25.10.2025).

3. Солощенко В.М. Особливості реалізації предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) як провідної методики навчання іноземних мов у Європі. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. 2023. № 21. С. 116–120. DOI: <https://doi.org/10.58407/visnik.232119> (дата звернення: 15.12.2025).

4. Лисак Г.О. Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL): дослідження його ефективності та застосування в освіті в Європі та за її межами. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2024. № 14. С. 80–87. DOI: [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14\(1\)-10](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14(1)-10) (дата звернення: 30.12.2025).

5. Styrkina, Y.S. Advantages and Problems of Content and Language Integrated Learning. *Sworld journal*, 2020. Vol. 04–04. P. 39–46. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2020-04-04-025> (дата звернення: 21.01.2026).

6. Четверик В.К., Веретюк Т.В. Переваги та виклики імплементації елементів методики CLIL у контексті вищої освіти. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія «Педагогіка та психологія»*. 2024. № 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-4-08-01> (дата звернення: 16.12.2025).

7. Moraes L. Five Challenges of Planning CLIL Lessons. *Humanising Language Teaching*, 2019. URL: <https://www.hltmag.co.uk/aug19/five-challenges-of-planning-clil-lessons> (дата звернення: 17.01.2026).

8. Morton T. Cognitive Discourse Functions: A Bridge between Content, Literacy and Language for Teaching and Assessment in CLIL. *CLIL Journal of Innovation and Research in Plurilingual and Pluricultural Education*, 2020. Vol. 3 (1), P. 7–17. DOI: <https://doi.org/10.5565/rev/clil.33> (дата звернення: 21.11.2025).

9. Sudarso H., Globalisasi S., Dibdyaningsih H. Implementation of the CLIL (Content and Language Integrated Learning) Approach in English Language Learning. *Global International Journal of Innovative Research*, 2024. Vol. 2. P. 2315–2330. DOI: <https://doi.org/10.59613/global.v2i10.329> (дата звернення: 22.01.2026).

10. Філіп Ю., Голева А. Актуальність і практика використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у полікультурному середовищі Чернівецької області. *Інноваційна професійна освіта*. 2023. № 2. С. 313–316. DOI: <https://doi.org/10.32835/2786-619X.2023.2.9.313-316> (дата звернення: 14.07.2025).

11. Євтушенко Н.І. Використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у процесі підготовки студентів за спеціальністю «Інформатика і мова» (бакалаврського рівня). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. 2020. Т. 31(70). № 4. Ч. 2. С. 68–71. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-2/12> (дата звернення: 30.11.2025).

12. Zi Y. An evaluation of the approaches to text modification used by lower secondary CLIL teachers in Finland. *Latin American Journal of Content & Language Integrated Learning*, 2021. Vol. 14(2). P. 235–262. DOI: <https://doi.org/10.5294/laclil.2021.14.2.3> (дата звернення: 14.01.2026).

13. Basse R.L. Assessment for Learning in the CLIL classroom. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 2016. Vol. 6(1). P. 113–137. DOI: <https://doi.org/10.1075/jicb.17025.bas> (дата звернення: 02.10.2025).

14. Leal J.P. Assessment in CLIL: Test development for content and language for teaching natural science in English as a foreign language. *Latin American Journal of Content & Language Integrated Learning*, 2016, Vol. 9. P. 293–317. <https://doi.org/10.5294/laclil.2016.9.2.3> (дата звернення: 21.01.2026).

15. González J., Barbero A.J. From EMI to CLIL: Methodological strategies for bilingual instruction at university. *EduLingua*, 2018. Vol. 4. P. 51–66. DOI: <https://doi.org/10.14232/edulingua.2018.1.5> (дата звернення: 12.01.2026).

16. Reazul M. Literature in EFL/ESL Classroom: Integrating Conventional Poetry as Authentic Material. *International Journal of Language and Literary Studies*, 2022. Vol. 4(3). P. 312–328. DOI: <http://doi.org/10.36892/ijlls.v4i3.1052> (дата звернення: 21.01.2026).

17. Kalnberzina V., Savlovska D. Literature in language teaching: teacher versus student opinions. *Language for International Communication: Proceedings of the 5th International symposium Language for International Communication: Linking Interdisciplinary Perspectives: Language for Specific Purposes in the Era of Multilingualism and Technologies (LINCS 2022)* held on-line from the University of Latvia, Latvia, on April 28–29, 2022, P. 15–28. DOI: <https://doi.org/10.22364/lincs.2023.02> (дата звернення: 22.01.2026).

18. Nikula T., Marsh D. Terminological Considerations regarding Content and Language Integrated Learning. *Bulletin Suisse de Linguistique Appliquee*. Zurich, 1998. № 67. P. 13–18. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED422727.pdf> (дата звернення: 20.01.2026).
19. Savchenko O., Khmil O., Dolhusheva O., Chornous V., Moysyenko I. Modern strategies and developments in foreign language instruction. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2024. Vol. 14 (1, Special Issue XLII). P. 156–160. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11992278> (дата звернення: 12.10.2025).
20. Lingley D. Activating Higher Order Thinking Skills in the EFL Classroom: A Four Cs Approach to Soft-CLIL. *Zenodo (CERN European Organization for Nuclear Research)*, 2022. Vol. 1. P. 34–42. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7455737> (дата звернення: 08.01.2026).
21. Banegas D. L., Montgomery P., Raud N. Student-teachers' understanding of language teaching through the CLIL Language Triptych. *Learning and Instruction*, 2025. Vol. 95. P. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2024.102044> (дата звернення: 17.12.2025).
22. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume. Council of Europe Publishing, 2020. URL: <https://surli.cc/ysrebt> (дата звернення: 05.12.2025).
23. Зарубіжна література. 10–11 класи. Рівень стандарту : Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. *Міністерство освіти і науки України*. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-10-11-standart.pdf> (дата звернення: 22.01.2026).
24. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%25D0%25BF%23Text> (дата звернення: 14.07.2025).
25. Бабенко Є.А. Предметно-мовне інтегроване навчання в галузі іншомовної освіти: теоретичні засади та практичне застосування. *Філологічні, лінгводидактичні та медійні дослідження: сучасні тенденції та перспективи* : збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів та молодих науковців. Кропивницький, 2025. С. 52–57.
26. Долгушева О. Типологія текстів для читання в курсі навчання іноземної мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 84(1). С. 320–326. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-46> (дата звернення: 30.06.2025).
27. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. 2001. 273 p. URL: <https://rm.coe.int/1680459f97> (дата звернення: 11.01.2026).
28. Бехта І.А. Художній текст у сфері новітніх когнітивних студій. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. № 9(1). С. 57–62. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f4731f9f-27e3-4374-b08f-9a134e29cc98/content>

29. Приблуда Л.М. Художній дискурс: проблема інтерпретації. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2022. № 33(72). С. 78–82. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.1-1/14> (дата звернення: 25.01.2025).

REFERENCES

1. Shevchenko, I.V., & Kordiuk, O.M. (2018). *Implementatsiia metodyky predmetno-movnoho intehrovanoho navchannia (CLIL) u protsesi vykladannia «Praktychnoho kursu osnovnoi movy (anhliiska)» dlia studentiv II kursu ZVO Ukrainy* [Implementation of the content and language integrated learning (CLIL) methodology in teaching the «Practical Course of the Main Language (English)» for second-year university students in Ukraine]. *Naukovi zapysky Tsentralnoukrainskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Pedahohichni nauky* [Scientific Notes of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University. Pedagogical Sciences], 185, 187–191 [in Ukrainian].
2. Pavlova, O., & Monastyriv, L. (2019). *Perspektyvy metodyky predmetno-movnoho intehrovanoho navchannia v nemovnykh vyshakh Ukrainy* [Perspectives on the methodology of content and language integrated learning in non-linguistic higher education institutions of Ukraine]. *Innovatsiina pedahohika* [Innovative Pedagogy], 18(3), 78–82. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-3-16> (last accessed: 25.10.2025) [in Ukrainian].
3. Soloshchenko, V. (2023). *Osoblyvosti realizatsii predmetno-movnoho intehrovanoho navchannia (CLIL) yak providnoi metodyky navchannia inozemnykh mov u Yevropi* [Features of the implementation of content and language integrated learning (CLIL) as a leading teaching method for foreign languages in Europe]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka. Serii: Pedahohichni nauky* [Bulletin of T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium». Series: Pedagogical Sciences], 177(21), 116–120. DOI: <https://doi.org/10.58407/visnik.232119> (last accessed: 15.12.2025) [in Ukrainian].
4. Lysak, H. (2024). *Predmetno-movne intehrovane navchannia (CLIL): Doslidzhennia yoho efektyvnosti ta zastosuvannia v osviti v Yevropi ta za yii meziamy* [Content and language integrated learning (CLIL): Research into its efficacy and application in education across Europe and beyond]. *Poriavniial'na profesiina pedahohika* [Comparative Professional Pedagogy], 14(1), 80–87. DOI: [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14\(1\)-10](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14(1)-10) (last accessed: 30.12.2025) [in Ukrainian].
5. Styrkina, Y.S. (2020). Advantages and Problems of Content and Language Integrated Learning. *Sworld journal*, 04–04, 39–46. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2020-04-04-025> (last accessed: 21.01.2026)
6. Chetveryk, V.K., & Veretiuk, T.V. (2024). *Perevahy ta vyklyky implementatsii elementiv metodyky predmetno-movnoho intehrovanoho navchannia (CLIL) u konteksti vyshchoi osvity* [Advantages and challenges of implementing elements of the content and language integrated learning (CLIL) methodology in the context of higher education]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: pedahohika ta psykholohiia* [Problems of

- Modern Transformations. Series: Pedagogy and Psychology*], 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-4-08-01> [in Ukrainian] (last accessed: 16.12.2025)
7. Moraes, L. (2019). Five Challenges of Planning CLIL Lessons. *Humanising Language Teaching*. Retrieved from: <https://www.hltnmag.co.uk/aug19/five-challenges-of-planning-clil-lessons> (last accessed: 17.01.2026)
8. Morton, T. (2020). Cognitive Discourse Functions: A Bridge between Content, Literacy and Language for Teaching and Assessment in CLIL. *CLIL. Journal of Innovation and Research in Plurilingual and Pluricultural Education*, 3, 7–17. DOI: <https://doi.org/10.5565/rev/clil.33> (last accessed: 21.11.2025)
9. Sudarso, H., Globalisasi, S. & Dibdyaningsih, H. (2024). Implementation of the CLIL (Content and Language Integrated Learning) Approach in English Language Learning. *Global International Journal of Innovative Research*, 2, 2315–2330. DOI: <https://doi.org/10.59613/global.v2i10.329> (last accessed: 22.01.2026)
10. Filip, Y., & Holeva, A. (2023). *Aktualnist i praktyka vykorystannia metodyky predmetno-movnoho intehrovanoho navchannia (CLIL) u polikulturnomu seredovyshchi Chernivetskoï oblasti* [Relevance and practice of using the content and language integrated learning (CLIL) methodology in the multicultural environment of the Chernivtsi region]. *Innovatsiina profesiina osvita [Innovative Professional Education]*, 2(9), 313–316. DOI: <https://doi.org/10.32835/2786-619X.2023.2.9.313-316> (last accessed: 14.07.2025) [in Ukrainian].
11. Yevtushenko, N.I. (2020). *Vykorystannia metodyky predmetno-movnoho intehrovanoho navchannia (CLIL) u protsesi pidhotovky studentiv za spetsial'nistiu «Informatyka i mova» (bakalavrs'koho rivnia)* [The use of the content and language integrated learning (CLIL) method in the process of training students in the specialty «Computer Science and Language» (bachelor's level)]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsial'ni komunikatsii [Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University, Series: Philology. Social Communications]*, 31(70)–4(2), 184–189. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-2/12> (last accessed: 30.11.2025) [in Ukrainian].
12. Zi, Y. (2021). An evaluation of the approaches to text modification used by lower secondary CLIL teachers in Finland. *Latin American Journal of Content & Language Integrated Learning*, 14(2), 235–262. DOI: <https://doi.org/10.5294/laclil.2021.14.2.3> (last accessed: 14.01.2026)
13. Basse, R. (2018). *Assessment for learning in the CLIL classroom*. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 6(1), 113–137. DOI: <https://doi.org/10.1075/jicb.17025.bas> (last accessed: 02.10.2025)
14. Leal, J.P. (2016). *Assessment in CLIL: Test development for content and language for teaching natural science in English as a foreign language*. *Latin American Journal of Content & Language Integrated Learning*, 9(2), 293–317. DOI: <https://doi.org/10.5294/laclil.2016.9.2.3> (last accessed: 21.01.2026)
15. González, Á.J., & Barbero, J.A. (2018). *From EMI to CLIL: Methodological strategies for bilingual instruction at university*. *EduLingua*, 4(1), 51–64. DOI: <https://doi.org/10.14232/edulingua.2018.1.5> (last accessed: 12.01.2026).

16. Reazul, M. (2022). Literature in EFL/ESL Classroom: Integrating Conventional Poetry as Authentic Material. *International Journal of Language and Literary Studies*, 4(3), 312–328. DOI: <http://doi.org/10.36892/ijlls.v4i3.1052> (last accessed: 20.01.2026).
17. Kalnberzina, V., & Savlovska, D. (2023). *Literature in language teaching: Teacher versus student opinions*. In *Language for International Communication: Linking Interdisciplinary Perspectives*, 15-28. University of Latvia Press. DOI: <https://doi.org/10.22364/lincs.2023.02> (last accessed: 22.01.2026).
18. Nikula, T., Marsh, D. Terminological Considerations regarding Content and Language Integrated Learning. *Bulletin Suisse de Linguistique Appliquee*. Zurich, 1998, 67, 13–18. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED422727.pdf> (last accessed: 20.01.2026).
19. Savchenko, O., Khmil, O., Dolhusheva, O., Chornous, V., & Moyseyenko, I. (2024). Modern strategies and developments in foreign language instruction. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 14 (1, Special Issue XLII), 156–160. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11992278> (last accessed: 12.10.2025).
20. Lingley, D. (2022). Activating Higher Order Thinking Skills in the EFL Classroom: A Four Cs Approach to Soft-CLIL. Zenodo (CERN European Organization for Nuclear Research), 1, 34–42. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7455737> (last accessed: 08.01.2026).
21. Banegas, D.L., Montgomery, D.P., & Raud, N. (2025). *Student-teachers' understanding of language teaching through the CLIL language triptych*. *Learning and Instruction*, 95. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2024.102044> (last accessed: 17.12.2025).
22. Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume (CEFR)*. Council of Europe Publishing. URL: <https://surli.cc/ysrebt> (last accessed: 05.12.2025).
23. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [Ministry of Education and Science of Ukraine]. (2022). *Zarubizhna literatura: 10–11 klasy: riven standartu: Navchalna prohrama dlia zakladiv zahalnoyi serednoyi osvity [World literature: Grades 10–11: Standard level: Curriculum for general secondary education institutions]*. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-10-11-standart.pdf> (last accessed: 22.01.2026) [in Ukrainian].
24. Kabinet Ministriv Ukrainy [Cabinet of Ministers of Ukraine]. (2020). *Pro deyaki pytannia derzhavnykh standartiv povnoi zahalnoi serednioi osvity: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 898 vid 30 veresnia 2020 r. [On certain issues of state standards of complete general secondary education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 898 of September 30, 2020]*. *Zakonodavstvo Ukrainy [Legislation of Ukraine]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/go/898-2020-%D0%BF> (last accessed: 14.07.2025) [in Ukrainian].
25. Babenko, Ye.A. (2025). *Predmetno-movne intehrovane navchannia v haluzi inshomovnoi osvity: teoretychni zasady ta praktychne zastosuvannia [Content and*

language integrated learning in foreign language education: Theoretical foundations and practical application]. *Filolohichni, lnhvodydaktychni ta mediini doslidzhennia: suchasni tendentsii ta perspektyvy* [Philological, Linguodidactic, and Media Studies: Current Trends and Prospects]: *book of abstracts of II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii dlia studentiv ta molodykh naukovtsiv* [The 2nd All-Ukrainian Scientific and Practical Conference for Students and Young Researchers], 52–57. Kropyvnytskyi, Ukraine [in Ukrainian].

26. Dolhusheva, O. (2025). *Typolohiia tekstiv dlia chytannia v kursi navchannia inozemnoi movy* [Text typology in a foreign language reading curriculum]. In *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats* [Current Issues of the Humanities: Collection of Scientific Works]. 84 (1), 320–327. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-46> (last accessed: 30.06.2025) [in Ukrainian].

27. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Council of Europe. Retrieved from: <https://rm.coe.int/1680459f97> (last accessed: 11.01.2026).

28. Behta, I.A. (2019). *Khudozhniy tekst u sferi novitnikh kognityvnykh studiy* [Artistic text in the field of modern cognitive studies]. *Zakarpats'ki filolohichni studiyi* [Transcarpathian Philological Studies], (9(1)), 57–62. Retrieved from <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f4731f9f-27e3-4374-b08f-9a134e29cc98/content> [in Ukrainian].

29. Prybluda, L.M. (2022). *Khudozhniy dyskurs: Problema interpretatsii* [Artistic discourse: The problem of interpretation]. *Vcheni zapysky Tavriyskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka* [Scientific Notes of V.I. Vernadsky Taurida National University. Series: Philology. Journalism], 33 (72–1), 78–82. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.1-1/14> (last accessed: 25.01.2025) [in Ukrainian].

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 24.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 19.02.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 10.04.2026